

Abonnement pour un an

350 piastres

Edition spéciale. 500 ptrs .

Adresse :

"Idjtihad," Constantinople

Téléph . st . 865

XXII ème ANNÉE

1927. 1 Juillet No 231

الاجتهاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صحفی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون

۳۱ ، اعلا کاغذلیسی ہ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ثہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایکنجی سنہ

نومرو ۲۳۱ - ۱ تموز ۱۹۲۷

۴

اوکا تصادف ایت و سعبك آغیرلنی ایچنده ، آلتکدن
ترلر صیزه رق اونك یاننده قال .

۲

— «ای قلعه بند! ، سوبله بکا، سنی کیم باغلادی .
» بنی افندم باغلادی « دییه قلعه بند جواب ویردی .
» ثروت و قوتجه دنیاده هر کسه فائق اولاجغنی ظن
ایتدم . حکمداریمه عائد اولان پارالری کندی خزینه مه
ایستیف ایتدم . بکا اویقو غلبه چالیدی زمان افندیك
یا ناغنه اوزاندم و او یاندیغمده کندی کندی خزینه مده
محبوس بولدم . »

— « قلعه بند ! . سوبله بکا ، بوقیر یلاز زینجیری
کیم دو کدی ؟ »

محبوس « بوزنجیری بوتون قوتيله دوکن نم . » دیدی .
» ظن ایتدم که یکیلمز قوتم بوتون دنیایی اسیر ایدره
بنی تخریب ایدله من برسرستی ایچریسنده بر اقاچق .
بویله جه کیجه ، کوندوز ؛ معظم آتشلر و ظالم سرت ضربله
بوزنجیرلری دوکدم . نهایت ، ایشلر یتوب ، خلقه لر
تمام اولوب قیر یلاز برحاله کلدیکی زمان کندی می اونلرک
نجه سی و جندره سی ایچنده بولدم . »

۳

اوراده ، که فکر قورقودن آزاده باشلر یوقاریده در ؛
اوراده ، که بیلکی سر بستدر ،

نره ده ، که وجدان دار ، ابدی دیوارلرله بر طاقم پارچه لره
آیرلما مشدر ؛

نره ده ، که بوتون کله لر حقیقتک نادرینلکندن نبعان
ایدره رک کلیر ؛

نره ده ، که یورولق بیللمز جهد و غیرت قوللری مکملیته
دوغرو اوزانیر ؛

نره ده ، که منطق و ملاحظه نك براق جریانی ، اولو
عادتلرک بی سکون قوم چوللری ایچنده یوانی
غائب ایتمه مشدر ؛

نره ده ، که فکر سنک طرفکدن ایلری به ، دائما کنیشه لین
دوشونجه و حرکته دوغرو سوق اید بلیور ؛
ایشته اللهم ، بنم وطم ، او حریت سما سنده ایانسن !

أوت ! . بیلورم ، بو سنک سه ویککدر ، ای قلعه ک
سه وکیلسی ! . یار اقلرک اوزه زنده رقص ایدن بو آلتین
ایشیق ؛ سماءه برباشدن بر باشه یورون بو آواره بولولم ؛
آلمده سربلکنی ، اقوب گچوب گیدن صباح روزکاری ...
بوتون بونلر سنک سه ویککدر
صبح ایشینی کوزارمدن طاش مشدر - بو قلعه
سندن کلن خبر و مژده در ؛ بوزک یوقاریدن اکیلمش ،
گوزلرک آشاغی به گوزلر مه باقیور . قلم ایاقلریکه دو قونمشدر ،
سه وکیلیم ...

۱۲ حزیران ۱۹۲۷ قاضی کوی

لاظم سوننج

آداب معاشرت نوطلری :

عائله حیاتی

۲

بیوک بابالر و بیوک آنه لر

طور و نلر ، بابالری نه و آنه لری نه قارشى ایفا سنه بورجلو
اولدوقلری وظیفه لری بیوک بابا و آنه لری نه قارشى ده
بورجلودرلر ؛ یعنی عینی اونلر ده حرمتکارانه خاطر
نوازلنی ، عینی محبت نشانلری کوسترمه لی درلر .

چو جوقلر ، بیوک بابا و آنه لری نه جریحه دار ایده جک
یا خود متالم ایده جک ، اختیار لغنه دائر هیچ برشی سوبله -
مه مه لی درلر ؛ اونلر حقنده ناکت و شفقتکارلنی ایکی قاتلی
اولاراق یا پامالی ، اونلرک یاشلری نه مخصوص معلولیت لری
بیلمه نرلکدن گلمه لیدر .

چو جوقلر اولمش اولور و ابوینلری کندیلری نه
مسافر کلیرلر سه الکائی یلر ، الک ابی اوطلر ، الک نازکانه
اهتماملر اونلر تخصیص ایدیلر جک در . فقط ابون ،
چو جوقلری نه هولرنده بولوندوقلری صیره ده ییانجی
مسافر لر کلیر سه مهمان پرورلک وظائفی بتون عائله آره سنده
تقسیم و اوصودتله خارجدن کلن مسافرلر قارشى مشترکاً
مستثنایر اعتنا ارزان اولونور .

قارده شلر آره لرنده ، جریحه دار ایده جك ویا تحقیر کار
کله لر استعمالنه منجر اولاجاق منازعه لردن کندیلرینی
محافظه ایتمه لیدرلر .

برادرلر و همشیره لک ، آره لرنده اجتناب ایتمه لری
بك لازم اولان بر قصور یکدیگرلرینی چکمه مزلك ،
یکدیگرلرینه حسد ایتمکدر . بونلردن هری ، برادرینه
همشیره سنه کلن بر سعادتن ، بلا فکر مضمر ، یوز
اکشیمکسزین نمون اولمالی بدنی و فکری مزایا اعتباریله داها
موهبه دار اولان قارداش ، بوندن دولای دیگر قارداشلره قارش
نشتمزلك کوسترمه مه لی در . بو صورتله ، تواضع ،
علو جناب ، حقیقی نجات ابراز ایتش اولور ، بو اوصاف
ایسه کوزل بر یوزدن وفائی بر ذکادن داها قیمتلیدر .

آنا و بابا نه ولرنده ، بر قاچ کون مسافر قالماق اوزره
واده لرینک یاننه جاغیریلان ، کنج قیزلر یغنی نه وک اولنش
قزلی ، نه و ایشلرنده والده لرینه یاردم ایتک ایچون
آره لرنده آکلاشیر تقسیم مساعی بابا لر ، نه وک حسن اداره سنه
مشرکاً باقارلر مکرکه یونلر آره سنده باش فرقی چوق
بیوک اولان : احوالده ک بیوک قارداش اک کوچوک قارداشله ،
اهتمامکارانه و خیر خواهانه مشغول اولور و اونک ایچون
صرف ایدیه جك اعتنا خصوصنده والده سنک رینه قائم
اولور اک کوچوک همشیره ، بیوکنک ملایم و لیدکنی
شکرانه قبول و کندیسنه ویریلن مثال امتثال دن استفاده
ایتمه یه جهد ایدر . هیچ بر زمان بیوک قارداش ، ولایتی ،
یعنی کوچوک قارداشی اوزره رینه حاکمیتی ، ابونیک
حقسز بولاییه چکی بر جزا و یرمک ایچون ، سوء استعمال
ایتمه یه جکدر . بناء علیه آنا و بابا چوققلرک بو حسن آهنگ
و وفاقته دقت ایده جك ، بونلردن هیچ رینه خصوصی
محبت کوسترمه یه جك و بر قارداشک دیگر قارداش ، بر
همشیره نیک دیگر همشیره علیه نه بر مقصد و منفعته مستند
اخبارینی دیکله مه یه جکدر .

ابونیک اولادلر حقنده کی معامله لرینه دائماً بر شیمه
عدالت دائمی بر مساوات پرورلک روحی حاکم اولمالیدر .
ابون اولادلرینی عینی شفقتله سومه لی ، اونلره عینی
نزا کتله ، عینی مروتله معامله ایتمه لی و عندالحاجه

اولادلر ایله ابون آره سنده از قضا بر دارغینلق
ظهور ایتش اولدینی تقدیرده کنج عائله بایراملرده
چوققلرینی بیوک بابا و بیوک آنه لرینک یانلرینه کوندر .
مه یه جك و یا خود اونلره یازیلما عادت و فریضه نزا کت
اولان مکتوب یازدیرمایاجاق اولورلر سه فاحش بر خطا
ایشله مش اولورلر .

قائن والد و قائن بدرلر

نه وده کلین . قائن پدر و قائن والد و آره لرنده
بر موانست و محبت جریانی یار اتماق وظیفه یه کله موظفدر
و بو جریانک حصولی ، کلینک کندی باباسی و آناسی ایله
اولوینی کی قائن پدر و قائن والد سی ایله معامله و معاشرت
اوزره بولونما سنه مساعد اولور .

بناء علیه بر کلین و بر داماد ، ابونلریله قائن والد
و قائن پدرلری حق لرنده ممکن اولدینی محبت قادر فرقی
کوسترمه مه لی درلر .

قائن پدر و قائن والد لرخ دخی داماد ویا کلینلریله
معامله و مناسبتلرنده بونر یابانجی کی نظر اعتباره آلیدور
انطباعی حاصل ایتمه یه لیدرلر . بناء علیه اونلره بک افندی ،
یا خاتم افندی دیمکدن اجتناب ایتمه لی بابا ، و آنه دیسه
صمیمی و اولاد خطابیه خطاب ایتمه لیدرلر . قائن پدر
و قائن و لده سفرده موقع شرفی اشغال ایتمه لیدر . و قائن والد
و قائن پدرلر اوز ابونلرینک فوقه قونمالیدر . یعنی بر کنج
خانم سفرده صاغ طرفه قائن پدرینی ، صول طرفه
پدرینی اوتورطور . عینی صورتله داماد دخی سفرده
صاغ طرفه قائن والد سنی آلیر . بو پرذ بیلرد کیشمز .

برادرلر و همشیره ل

حیاتک کافه احوالنده برادر و همشیره لر آره سنده کی
مناسبات تام بر صمیمیت و محبتله مشحون اولمالیدر . بر
برادر و همشیره یکدیگرینه مساوی بر شفقت کوسترمه لی
و تام بر اخلاص ایله یکدیگرینک حامیسی معنی اولمالیدر .
بك صمیمی بر قارداش دوستلنی قادر هیچ برشی کوزل
دکدر . برادر و همشیره لر آجیق یورکلیکلرینی محافظه
ایتمکله برابر هر کسر خاطر دن توقی ایتمه لی درلر و شاقاری
معصوم بروقت کچیرمه نیک حدودلرینی تجاوز ایتمه مه لی در .

آخرتلك اولاد اونلره يارديم ايتكم، ارزاق تدارك ايتكم
وظيفه سيله موظف اولور .

ديكر طرفدن، آخرتلك ابوين، آخرتلك چوجوغي
كندى صلبلرندن كئش چوجوق كي تربيه و تعليم
ايتمي ، يتشديرمه يي درعهده ايدرلر .

آخرتلك اولاد بر اركك چوجوق ايسه ، اللرندن
كلديكي قدار تحصيلي تأمين ايدرلر ؛ قيز چوجوق
ايسه ، ازدواج ايتديكي وقت جهازي ياپارلر .

آخرتلك ابوين وفات ايتديكلري وقت ، آخرتلك
اولاد بونلك ماتمي ، اوز ابوين وفات ايتديكلري وقت
طوتولان ماتم مدتجه ، طوتار .

داها اوزاق اقربا آره سنده ، مناسبت و معامله طرزي
واضح قواعددن زياده اونلر ايچون حس ايتديكمز
محبت درجه سيله تعيين اولونور . بريك اكر يا عمجه سي
طرفندن اوز اولادي ايش كي معامله گورور ؛ بو
حاله مظهر اولديني بدرانه توجه و محبتك شاكري
اولاراق عمجه سنه ، هر فرصته لك يوكسك درجهده
نعمت شناسلق كوستره جكدور . عائله لك ديكر كافه
اعضاسي ايله معامله و مناسبات طرزي تكليف سزلك
درجه سنه كوره دكشير و لك مشفقانه زراكت آتاريله
منطبع اولمايدير . اركك و قيز تيزه و خاله زاده لر
آره سنده اركك و قيز قارداشلر آره سنده اولديني قدار
تكليف سزلك جاري اولماز .

عائله حياتنده طعاملر و بايراملر . قهوه آلتى

صباح قهوه آلتيسي نك كيت و كيفي هر مملكتته
گوره تحول ايدر . ايسويچرده ، فرانسهده ، انكلترهده
الح ماهيتلري آز چوق متحول در . ايسويچرده سودلى
قهوه ، تره ياغي ، رچل يا خود بال صباح قهوه آلتيسي نك
مونوسني تشكيل ايدر . فرانسهده همان همان بويله در .
آلاقوق يومورطه بريا ايكي دانه اكر ثريا علاوه اولونور .
كوچوك اكمك مقداري غير معين در . انكلترهده دورت
دفعه طعام ايديلر بوندن دولاي فرانسزلر انكليزله

تكديرلرنده شدت مساوي درجهده اولمالى در .
ابوينك اولادلردن برينسه بارز بر صورتد ، فضله محبت
كوسترمه سي ديكريني بارز بر درجه اهمال اتمه سي ، بلك
سببدن دولاي مقدوح در وعقل سليمه و انصافه منافيدر .
برادرلر و همشيرلر آره سنده كي شفقت بر چوق
كوچوك زراكتلره اكال اولونور .

بر اركك قارداش دائمار ككلك ولايتي يعنى ارككلكك
قوت و نفوذيني دائما همشيره سنك خدمته عرض ايدر
وهر فرصته ، بابانك ، آنه نك و زوجك يرينه قائم
اولور . كچيله جك بر رده ، كنديسندن اول كچمك ايچون
همشيره سنه يول آچار ، تراموايده ، واپورده الح يريني
همشيره سنه ويرير ، سفره يه ، همشيره سي اوطورمادن اول
اركك برادر اوطورماز . كافه احوالده همشيره سنك راحت
اولماسنه دقت ايدر ، حضورنده هيچ بر مناسبت سز سوزك
سويلنمه سنه مسامحه ايتير و كنديسي ده مكالمه سنده دقتلي
اولور ؛ تعبير عاميانه سيله بر يوط قيرماقدين قادين حضورنده
بر « غاف » اولاجاق بر سوز صرفندن محنت بولونور
وهر صورته و دائما همشيره سنك ملك الصيانه سي ، محافظي
اولديني در خاطر ايدر . همشيره سني راحت سز ايده جك
اشيائي همشيره سندن اوزاقلاشديرير احتياجي اولاييله جك
شيرلر آللك يتشيه بيله جكي ، قولايجه آلاراق استعمال
ايده جكي يرله قويار .

آخرت اولادلى

فرنكلرك *Enfant adoptifs* ديديكلى آخرت اولاد
لرينك وظيفه لري اصل اولادلك وظيفه لرينك عيدير .
اسمى آلديني كيمسه يه ويا كيمسه لره عيني محبت عيني
حرمتي ابراز ايتمه لى در . كنديسي آخرت اولادي
اولاراق آلان كيمسه نك عائله سنه قارشى حرمت
و زراكتده اصلا قصور ايتمه يه جكدور . بو اولادلق
اولاراق آلتناق كيفي هيچ بر اقبالي وجوده كتير مزسه ده
ينه بو احترام و رعيتك تام اولماسي فرضدر . آخرتلك
اولادك آخرتلك ابوين ضرورته بولونوقلري تقديرده

دارغین

بر بهار صباچی یاشیور کبی
تیره یین کولکله پيشنده قوشدم .
توکمنز آملار طاشیور کبی
جوشقوندم قابنده ایکله یین « نی » له
صوکر اویله قالدیم بیک دوشونجه یله ..

ینه سز . . یینه سز خیالده کی
سونجیم ، کدرم ، هر شیم سزک ..
بو کونده دارغینز ، یارینده .. بکی
بکی بو ییتمه یین اشکنجه نهدن
داها سویله دن ، دوشوبوله دن ..

شرف لاطم

طلوعک شعری

بو کوزل کل ازل پیاله سیدر
قطرات اشق ژاله سیدر
پنبه ونکنده بر پیاله کبی
ایچی دولش شراب لاله کبی
او قدحدن کرویان ایچدی
آسمان ایچدی ، خاکدان ایچدی

آچور کاشانه کل یوزونی
صاچور هر وجوده تازه ضیا
آچدی عالم امید ابله کوزونی
اولدی هر یانده بیک امل پیدا
اونی بکار بتون بو موجودات
اوتدن ایستکه ایتسون اخذ حیات

اوندن آلمش جالنی ازهار
اوندن آلمش کالنی انار
شو ییشلر ، شو پنبه لر ، آقلر
شو آغاجلر ، شو تازه یاپراقلر
اوسبودن نصیبه دار اولش
نشئه نمش ، نه عشوهار اولش

علی حکمت

La mation à quatre repas یعنی دورت دفعه طعام ایدن
ملت، دیرلر . بوراده صباح قهوه آلتیسی بلکه دورت
طعامک اک قوتلیسیدر . پوریج دنیلن وسوله یاپیلان
برچوربه اینجه لوحه لر حالنده کسبیلیمش ، تره یاغنده
قیزا تیلیمش واوزه رینه ایکی ویا اوچدانه تازه یومورطه
قیریش دوموز اتی ، آریجه تره یاغی ، بال ، جای ویا
قافار انکلیزلرک « بریق فست Breakfast » دیدیکاری
قهوه آلتیسی تشکیل ایدر .

قهوه آلتی ، طائله ده ، مجتمعا یمک سالوننده ایدیلیر .
مکر که هر کسک قهوه آلتیسی تپسیلرله خدمتچی طرفندن
اوطه لرینه گوتورولمک ترجیح اولونه . اکثریا واقع
اولانده بودر . نهوده ، کیجه مسافری بولوندیغی زمان
نهوک خانمی ، آقشامدن ، صباح قهوه آلتیسی اولاراق
نهر یمه سی معتادی اولدیغی و قهوه آلتیسنک صباخلاین
ساعت قاچده ویریله سی آرزو ایتدیکنی مسافردن صورار .
تعیین اولونان ساعتده عمومیتله چوقولانادن ، جای دن ،
قهوه دن کوچوک اکسکلرله سوتلی قهوه و تره یاغندن
مرکب اولان قهوه آلتی برتییسی اوزه رنده ویریلیر .

صوتوق ات ، یومورطه ، یاخود پنبیر علاوه سنه
لزوم کورولدیکی نادرا واقعدر . هر حالده بونک ایچون
بر سه رویس ، یامایه محل یوقدر . نهوک خانمی طرفندن
یاردیم ایدیلرک اقربا ویا دعوتلی مسافرلر قهوه آلتیلرینی
ایسه دیکلری کبی یرلر . زیرا نهو ایشلریله مشغول اولان
خدمتچیلر اکثریا اورته ده کورولمز . بوراده موضوع
بحثک عائله حیاتنده کی قهوه آلتی اولدیغی ، دعوتلی و تکلیفی
بره سافرک قهوه آلتیسیله ، نهو خانمک و بر خدمتچی قیزک
صورت مخصوصه ده مشغول اولماسی لزومی آشکاردر .

بو قهوه آلتیلری ایچون خصوصی اورتو ، ظریف
کوچوک پخته طاقی واردر .

بعضی کیمسه لر بو قهوه آلتیسنه اهمیت ویرمزلر ؛
خهلا ایدرلر : معدله رینه وبتون کونک موازنه سنه ضرر
ویریرلر .